

**RAŠYTINIO TEKSTO KŪRIMO UŽDUOČIŲ
BENDRIEJI VERTINIMO KRITERIJAI**

1. Pagrindiniai vartojami terminai užsienio kalbomis

Lietuvių k.	Anglų k.	Prancūzų k.	Rusų k.	Vokiečių k.
adresatas, skaitytojas	addressee, target reader	destinataire _m , lecteur _m	адресат, читатель	Adressat, Empfänger
aiškinamasis tekstas	expository text	texte _m explicatif	текст-объяснение	erklärender, erläuternder Text
aiškinimas	exposition	explication _f	объяснение	Erklärung, Erläuterung
apiforminimas, išdėstymas	layout	mise _f en page	оформление	Layout
apimtis, ilgis, žodžių skaičius	length, scope	longueur _f , nombre _m de mots	объем, длина, количество слов	Umfang, Länge
aprašymas	description	description _f	описание	Beschreibung
aprašomasis tekstas	descriptive text	texte _m descriptif	текст-описание	beschreibender Text
argumentacinis/ samprotavimo tekstas	argumentative text	texte _m argumentatif	текст-рассуждение	argumentierender, erörternder Text
argumentavimas, samprotavimas	argumentation, reasoning	argumentation _f	аргументирование, рассуждение	Begründung, Argumentation, Erörterung
asmeninis laiškas	personal letter	lettre _f personnelle	личное письмо	persönlicher Brief
atsakymas į temą	treatment of topic	respect _m de la consigne	ответ на вопрос, раскрытие темы	inhaltliche Angemessenheit, Erschließen des Themas
atsiprašymas	apology	excuse _f	извинение	Entschuldigung
autorius, rašantysis, siuntėjas	author, writer, sender	auteur _m , expéditeur _m	автор, пишущий, отправитель	Autor, Absender, Verfasser
informacijos pasiteiravimas	asking for information	demande _f d'information	запрос информации	Erfragen einer Information
informacijos teikimas	giving/ imparting information	présentation _f d'information	предоставление информации	Erteilen der Auskunft
informuojamasis tekstas	informative text	texte _m informatif	текст информационного характера	Informierender Text
kalbos raiškos priemonės	linguistic / language means	moyens _{m pl} d'expression	языковые средства	sprachliche Ausdrucksmittel
kalbos priemonių vartojimas	language usage	maîtrise _f de la langue	употребление языковых форм	Sprachverwendung
kalbos vartosena	language use / use of language	emploi _m de la langue	употребление языковых форм	Sprachgebrauch

klaidos	errors, mistakes	erreurs _{f pl} , fautes _{f pl}	ошибки	Fehler
klaidos, (ne)trukdančios komunikacijai	errors which (do not) hinder communication	erreurs _{f pl} (n') entravant (pas) la communication	ошибки, (не)мешающие коммуникации	Kommunikation störende (nicht störende) Fehler
komunikacinės intencijos	language functions	actes _{m pl} de parole	речевые коммуникативные интенции	Sprechakte
komunikacinis tikslas	communicative purpose	but _m de communication	коммуникативная цель	Ziel der Kommunikation
loginis išdėstymas	logical ordering, sequencing	distribution _f logique	логичность изложения	logischer Aufbau
minties rišumas (koherencija)	coherence	cohérence _f	связность мысли	Kohärenz
mišraus tipo tekstas	mixed-type text	texte _m mixte	текст смешанного типа	Mischtyp des Textes
pagrįsti teiginius	to support/ to justify statements	justifier les affirmations	обосновать, аргументировать выводы	Aussagen begründen, argumentieren
paprastos struktūros	simple structures	structures _f simples	простые структуры	einfache Strukturen
pasakojamasis tekstas, naratyvas	narrative text	texte _m narratif	текст-повествование	erzählender, narrativer Text
pasakojimas, naratyvas	narration	narration _f	повествование	Erzählen
pastraipa	paragraph	paragraphe _m	абзац	Absatz
prasmė	meaning, sense	sens _m	смысл	Sinn
rašyba	spelling	orthographe _m	правописание	Rechtschreibung, Orthographie
rašymas	writing, composing	écrit _m	письмо, письменная речь	Schreiben
Rašinys/esė	Composition/ essay	composition _f	сочинение	Aufsatz
rašysena	handwriting	écriture _f	почерк	Handschrift, Schrift
registras	register	registre _m	регистр	Register
situacija (socio-lingvistinė/komunikacinė)	sociolinguistic/ communicative situation	situation _f sociolinguistique / communicative	коммуникативная, социолингвистическая ситуация	soziolinguistische / kommunikative Situation
skyryba	punctuation	ponctuation _f	пунктуация	Zeichensetzung
struktūrų įvairovė	range of structures	diversité _f des structures	разнообразие структур	Vielfalt der Strukturen
sudėtingos struktūros	complex structures	structures _{f pl} complexes	сложные структуры	komplexe Strukturen
taisyklumas	accuracy	correction _f	правильность	sprachliche Richtigkeit, Korrektheit
teksto organizavimas	text organisation	organisation _f du texte	композиция текста	Textaufbau
teksto rišumas/junglumas (kohezija)	cohesion	cohésion _f	связность текста	Kohäsion

temos atitikimas	relevance, writing to the point	adéquation _f du contenu	соответствие теме	Relevanz, thematische Angemessenheit
temos (turinio) išplėtojimas	development of topic	développement _m du sujet	развёрнутость содержания	umfassende Erschließung des Themas
teksto struktūra	text structure	structure _f du texte	структура текста	Struktur des Textes
tinkamumas	appropriacy	adéquation _f	соответствие, адекватность	Angemessenheit
turinio išsamumas	scope, thoroughness	complexité _f du contenu	полнота содержания	Ausführlichkeit des Inhalts
turinys	content	contenu _m	содержание	Inhalt
užduoties atlikimas	task completion	réalisation _f de la consigne	выполнение задания	Bewältigung /Erfassen der Aufgabe
užduoties pobūdis/tipas	task type, type of task	type _m d'exercice	тип, характер задания	Aufgabentyp
žodyno turtingumas	vocabulary range	richesse _f du vocabulaire	богатство словарного запаса	reicher, vielfältiger Wortschatz

1. 2. Rašymo užduočių tipų apibūdinimas. Užduočių formuluočių pavyzdžiai

Asmeninis laiškas – rašytinis tekstas, kuriame reiškiamos mintys, jausmai, nuostatos, aprašomi įspūdžiai, pasakojama apie patirtus įvykius, reiškiamą nuomonę, dalijamasi mintimis apie norus, planus, viltis ir svajones. Adresatas gali būti draugas ar pažįstamas.

Rašinys/esė – rašytinis pasakojamasis, aprašomasis arba samprotaujамasis tekstas, kurio esmė rašančiojo asmens minčių raiška duota tema. Adresatas gali būti mokytojas, besimokančiųjų bendruomenės nariai arba visuomenė.

1.3. Užduočių formuluočių pavyzdžiai

- **Parašyti asmeninį laišką**

Rašymo tikslas/ pagrindinė intencija	UŽDUOTIES FORMULUOTĖS PAVYZDŽIAI
Papasakoti Informuoti/aiškinti Aprašyti/apibūdinti	Neseniai šventėte Šimtadienį. Parašykite laišką susirašinėjimo draugui užsienyje ir pasidalykite įspūdžiais: kaip atrodė mokykla, šventės dalyviai, ką veikėte, kas labiausiai patiko, ką manote apie tokias šventes.
Aprašyti/apibūdinti Samprotauti Pasiteirauti informacijos, teikti informaciją	Neseniai perskaitėte labai įdomią knygą ir norite pasidalyti įspūdžiais su draugu/ drauge, todėl rašote jam/jai laišką. Nurodykite knygą, jos žanrą, trumpai papasakokite siužetą, pakomentuokite pagrindines mintis, autoriaus stilių/kalbą, pasakykite, kas jus labiausiai sužavėjo.
Reikšti mintis, jausmus, nuostatas, nuomonę Paprasyti Pakviesti, padėkoti, atsiprašyti, pasveikinti ir kt.	Jūsų susirašinėjimo draugas/draugė negali apsispręsti, kokią specialybę pasirinkti: perspektyvią (paklausa, geras uždarbis) ar tą, kuri atitiktų jo polinkius, interesus. Parašykite jam/jai laišką, patarkite, pasidalykite savo ateities planais.
	Parašykite laišką draugui/draugei, pasidalykite įspūdžiais iš kelionės, papasakokite apie savo pačią įdomiausią kelionę arba pasidalykite svajonėmis apie kelionę, į kurią norėtumėte vykti.
	Parašykite laišką draugui, papasakokite apie savo gyvenimą, problemas, ateities planus, svajones.

	Jums rūpi ekologijos problemos. Parašykite laišką savo susirašinėjimo draugui/draugei besidominčiam/-iai tomis pačiomis problemomis: pasvarstykite apie susidariusios ekologinės situacijos priežastis, apie problemų sprendimo būdus.
	Atostogaujate prie Baltijos jūros. Parašykite laišką susirašinėjimo draugui užsieniečiui/draugei užsienietai ir pasidalykite atostogų įspūdžiais: apibūdinkite aplinką, kurioje esate (gamtovaizdį, miestą, poilsio namus ir t.t.), papasakokite, kaip leidžiate laiką.

• **Parašyti rašinį/esė**

Rašymo tikslas/ pagrindinė intencija	UŽDUOTIES FORMULUOTĖS PAVYZDŽIAI
Reikšti mintis, jausmus, nuostatas	Jūsų mokykla paskelbė rašinių konkursą „Sėkmės akimirka“. Papasakokite įvykį iš savo ar kito žmogaus gyvenimo, kurio sėkmė nulėmė jūsų ar kito žmogaus ateities siekius. (pasakojamojo tipo esė)
	Gavote užduotį parašyti rašinį laisva tema. Kadangi neseniai grįžote iš puikios kelionės, nusprendėte papasakoti savo įspūdžius. Rašinį pavadinate „Mano labiausiai įsimintina kelionė.“ (pasakojamojo tipo esė)
	Jūsų mokykla dalyvauja tarptautiniame projekte ir gavo užduotį pristatyti savo mokyklos šventes. Parašykite trumpą rašinį tema „Šimtadienis – gražiausia dvyliktokų šventė“. Aprašykite šiuos aspektus: kaip atrodė mokykla, šventės dalyviai, kas vyko, kas labiausiai patiko, ką manote apie tokias šventes. (aprašomojo tipo esė; gali būti ir pasakojamojo tipo; g.b. mišraus tipo)
	Dalyvaujate vienos užsienio leidyklos organizuojamame rašymo konkurse. Parašykite trumpą rašinį tema „Knyga, kurios niekada nepamiršiu“. Nurodykite knygą, jos žanrą, trumpai papasakokite siužetą, pakomentuokite pagrindines mintis, pasakykite, kas jus labiausiai sužavėjo. (aprašomojo tipo esė)
	Neseniai dalyvavote diskusijoje apie televizijos laidas jaunimui ir jų kokybę. Parašykite trumpą rašinį tema „Kokia TV laida jaunimui yra gera?“. (svarstomojo tipo esė: g.b. kuriama, pateikiant argumentus arba atskleidžiant tam tikrų laidų pranašumus ir trūkumus)
	Neseniai dalyvavote diskusijoje apie kompiuterių privalumus ir jų keliamas problemas. Parašykite trumpą rašinį šia tema ir išreikškite savo nuomonę. (svarstomojo tipo esė, kuri g.b. kuriama pateikiant privalumus ir trūkumus)
	Jūsų klasė dalyvauja tarptautiniame projekte. Ji gavo užduotį trumpai pristatyti dvyliktokų gyvenimą Lietuvoje. Parašykite rašinį tema „Dvyliktokų rūpesčiai ir džiaugsmai“. (aprašomojo tipo esė, nors gali būti ir mišraus tipo, su pasakojimo elementais)
	Jūs neseniai dalyvavote diskusijoje apie įvairias profesijas. Buvo svarstoma, kokio charakterio žmonės tinka dirbti tam tikrose profesinėse srityse. Parašykite trumpą rašinį tema „Ką reiškia būti geru mokytoju?“. (svarstomojo tipo esė, kurioje gali būti aprašymo ir pasakojimo elementų)
	Neseniai dalyvavote diskusijoje apie ekologijos problemas ir jų sprendimo būdus. Parašykite trumpą rašinį tema „Kaip sumažinti aplinkos taršą miestuose?“. (svarstomojo tipo esė, kuriama pateikiant argumentus; galima taikyti priežasties-pasekmės strategiją)
	Neseniai dalyvavote diskusijoje apie įvairius užsienio kalbų mokymosi būdus. Parašykite trumpą rašinį tema „Kaip geriausia mokytis užsienio kalbų?“. (svarstomojo tipo esė, kurioje gali būti aprašymo ir pasakojimo elementų; galima teikti argumentus arba lyginti metodus, atskleidžiant jų privalumus ir trūkumus)

1.4. Vertinimo kriterijai pagal programoje numatytus užduočių tipus

- **Asmeninis laiškas**

Kriterijai, jų svarba	Deskriptoriai
Turinys 25% (Zr. 18.5)	<ul style="list-style-type: none"> • Temos atitikimas. Komunikacinių intencijų realizavimas/užduoties tikslo pasiekimas <ul style="list-style-type: none"> ⇒ turinys atitinka temą, komunikacinės intencijos atitinka užduoties situaciją, visiškai išreiškiama globalioji/pagrindinė bei konkrečios užduotyje numatytos komunikacinės intencijos, pasiekiamas užduoties tikslas ⇒ turinys atitinka temą, komunikacinės intencijos iš dalies atitinka užduoties situaciją, iš dalies išreiškiama globalioji/pagrindinė bei konkrečios užduotyje numatytos komunikacinės intencijos, iš dalies pasiekiamas užduoties tikslas ⇒ turinys neatitinka temos, komunikacinės intencijos visai neatitinka užduoties situacijos, neišreiškiama globalioji/pagrindinė komunikacinė intencija, nepasiekiamas užduoties tikslas • Minties rišlumas (koherencija) <ul style="list-style-type: none"> ⇒ mintys rišlios ⇒ mintys nepakankamai rišlios ⇒ mintys nerišlios • Turinio išsamumas, išplėtojimas, apimtis <ul style="list-style-type: none"> ⇒ turinys išsamus, išplėtotas ⇒ turinys nepakankamai išsamus, nepakankamai išplėtotas ⇒ turinys neišsamus, neišplėtotas
Teksto struktūra. Forma 25%	<ul style="list-style-type: none"> • Logiškumas ir nuoseklumas <ul style="list-style-type: none"> ⇒ logiškai ir nuosekliai išdėstytas turinys ⇒ trūksta turinio dėstymo logiškumo ir nuoseklumo ⇒ dėstymas nelogiškas ir nenuoseklus • Teksto struktūra <ul style="list-style-type: none"> ⇒ teksto struktūra tinkama, pagrindinės mintys atskirtos ir išryškintos ⇒ teksto struktūra ne visai tinkama, pagrindinės mintys ne visada atskirtos ir išryškintos ⇒ teksto struktūra netinkama, pagrindinės mintys neatskirtos ir neišryškintos • Teksto rišlumas, teksto jungimo priemonių vartojimas <ul style="list-style-type: none"> ⇒ tekstas rišlus, tinkamai vartojamos teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamieji žodžiai, frazės) ⇒ trūksta rišlumo, ne visada tinkamai vartojamos teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamieji žodžiai, frazės) ⇒ tekstas nerišlus, teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamieji žodžiai, frazės) nevartojamos arba vartojamos netinkamai • Teksto apiforminimas <ul style="list-style-type: none"> ⇒ tekstas apiformintas tinkamai (adresas, data, kreipinys, pagrindinė teksto dalis, atsisveikinimo frazė, parašas) ⇒ tekstas iš dalies apiformintas tinkamai ⇒ tekstas apiformintas netinkamai
Kalbos vartojimas 50%	<ul style="list-style-type: none"> • Žodyno turtingumas <ul style="list-style-type: none"> ⇒ žodynas turtingas ⇒ žodynas gana ribotas ⇒ žodynas skurdus • Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų įvairovė <ul style="list-style-type: none"> ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros labai įvairios ⇒ leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų įvairovė ribota ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros labai neįvairios, vyrauja keli tie patys modeliai

	<ul style="list-style-type: none"> • Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų sudėtingumas ⇒ vartojamos paprastos ir sudėtingos leksinės ir gramatinės formos ir struktūros ⇒ vyrauja paprastos leksinės ir gramatinės formos ir struktūros ⇒ vartojamos tik paprastos leksinės ir gramatinės formos ir struktūros
	<ul style="list-style-type: none"> • Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų tinkamumas (registas) ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros vartojamos tinkamai; registras tinkamas (neutralus), atitinkantis rašymo tikslą, situaciją, adresatą ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros ne visada vartojamos tinkamai ;registras ne visai tinkamas, ne visai atitinkantis rašymo tikslą, situaciją, adresatą ⇒ dauguma leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų vartojamos netinkamai; registras netinkamas, neatitinkantis rašymo tikslo, situacijos, adresato
	<ul style="list-style-type: none"> • Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų taisyklingumas ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros vartojamos taisyklingai ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros ne visada vartojamos taisyklingai, tačiau tai netrukdo komunikacijai ⇒ daug leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų vartojamos netaisyklingai, tačiau tai netrukdo komunikacijai ⇒ daug leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų vartojama netaisyklingai ir tai trukdo komunikacijai
	<ul style="list-style-type: none"> • Rašyba ir skyryba ⇒ nėra rašybos klaidų arba yra keletas rašybos klaidų ⇒ nemažai rašybos klaidų, daugiausia vieno tipo, netrukdančių arba atskirais atvejais trukdančių komunikacijai ⇒ daug šiurkščių rašybos klaidų, trukdančių komunikacijai ir skyrybos klaidų, keičiančių/iškreipiančių prasmę/mintį

• Rašinys/esė

Kriterijai, jų svarba	Deskriptoriai
Turinys 25%-30%	<ul style="list-style-type: none"> • Temos atitikimas ⇒ visas turinys atitinka temą ⇒ beveik visas turinys atitinka temą/dalis turinio neatitinka temos ⇒ didelė dalis turinio neatitinka temos/turinys beveik neatitinka temos ⇒ turinys neatitinka temos • Išsamumas, minčių/argumentų įvairovė ⇒ labai gerai atsakyta į temą, turinys išsamus, daug įvairių minčių/argumentų ⇒ gerai atsakyta į temą, turinys gana išsamus, pakankamai minčių/argumentų ⇒ vidutiniškai atsakyta į temą, turinys neišsamus, ribotas kiekis minčių/argumentų ⇒ silpnai atsakyta į temą, turinys neišsamus, labai mažai minčių/argumentų • Minties rišlumas (koherencija) ⇒ mintys rišlios ⇒ mintys ne visada rišlios/mintys iš dalies rišlios ⇒ mintys beveik nerišlios ⇒ mintys visai nerišlios
Teksto struktūra. 25%- 20%	<ul style="list-style-type: none"> • Loginis skirstymas į pastraipas, nuoseklus dėstymas ⇒ logiškai ir nuosekliai išdėstytas turinys, tinkamas skirstymas į pastraipas; ⇒ gana logiškai ir nuosekliai išdėstytas turinys, gana logiškas skirstymas į pastraipas; ⇒ nelabai logiškai ir nenuosekliai išdėstytas turinys, ne visur logiškas skirstymas į pastraipas; ⇒ nelogiškai ir nenuosekliai išdėstytas turinys, nelogiškas skirstymas į pastraipas.

	<ul style="list-style-type: none"> • Teksto dalių/pastraipų struktūra <ul style="list-style-type: none"> ⇒ pagrindinės mintys atskirtos ir išryškintos, tinkamai išplėtos; ⇒ pagrindinės mintys ne visada atskirtos ir išryškintos, ne visur pilnai išplėtos; ⇒ mintys neatskirtos, neišryškintos, neaiškiai plėtojamos. ⇒ neaišku, kurios mintys pagrindinės, nėra minties eigos.
Kalbos vartojimas 50%	<ul style="list-style-type: none"> • Teksto rišlumas, teksto jungimo priemonių vartojimas <ul style="list-style-type: none"> ⇒ tekstas rišlus, visada tinkamai vartojamos teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamųjų žodžių ir frazių įvairovė) ⇒ tekstas gana rišlus, beveik visada tinkamai vartojamos teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamųjų žodžių ir frazių įvairovė) ⇒ tekstas nelabai rišlus, teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamųjų žodžių ir frazių įvairovė) ne visada vartojamos tinkamai arba beveik nevartojamos ⇒ tekstas nerišlus, teksto jungimo priemonės (jungtukai, jungiamųjų žodžių ir frazių įvairovė) vartojamos netinkamai arba visai nevartojamos
	<ul style="list-style-type: none"> • Žodyno aprėptis <ul style="list-style-type: none"> ⇒ platus ir turtingas žodynas ⇒ vidutiniškas žodynas ⇒ ribotas žodynas ⇒ labai skurdus žodynas
	<ul style="list-style-type: none"> • Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų įvairovė ir sudėtingumas <ul style="list-style-type: none"> ⇒ vartojamos įvairios paprastos ir sudėtingos leksinės ir gramatinės formos ir struktūros ⇒ vartojamos įvairios leksinės ir gramatinės formos ir struktūros, bet vyrauja paprastos ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros neįvairios, vartojamos tik paprastos ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros labai paprastos
	<ul style="list-style-type: none"> • Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų tinkamumas/registras <ul style="list-style-type: none"> ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros visada vartojamos tinkamai ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros beveik visada vartojamos tinkamai ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros dažnai vartojamos netinkamai ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros labai dažnai vartojamos netinkamai
	<ul style="list-style-type: none"> • Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų taisyklingumas <ul style="list-style-type: none"> ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros visada vartojamos taisyklingai ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros beveik visada vartojamos taisyklingai, prasmė aiški ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros dažnai vartojamos netaisyklingai, prasmė ne visada aiški ⇒ leksinės ir gramatinės formos ir struktūros labai dažnai vartojamos netaisyklingai, prasmė dažnai neaiški
<ul style="list-style-type: none"> • Rašyba ir skyryba <ul style="list-style-type: none"> ⇒ visai nėra rašybos klaidų ⇒ yra keletas rašybos klaidų ⇒ yra nemažai rašybos klaidų ⇒ yra labai daug rašybos klaidų, trukdančių komunikacijai, ir skyrybos klaidų, keičiančių/iškreipiančių prasmę/mintį 	

4. Vertinimo kriterijų komentarai

Pateikiama keletas patarimų, kaip naudotis vertinimo kriterijais rengiant rašymo užduočių vertinimo lenteles.

4.1. Kuriamo teksto turinio kriterijų naudojimas atsižvelgiant į užduoties formuluotę ir kuriamo teksto žanrą

Teksto turinyje išskiriami **trys** pagrindiniai dėmenys, kurie daugiau ar mažiau pabrėžiami vertinant kuriamus skirtingų žanrų tekstus: (a) ar turinys atitinka užduotyje suformuluotą temą; ar reiškiamos

komunikacinės intencijos (pagrindinės intencijos, kitos komunikacinės intencijos), nurodytos ar nenurodytos užduoties formuluotėje, ar pasiekiamas komunikacinis tikslas; (b) ar turinys išsamus, išplėtotas. (c) ar mintys aiškiai sujungtos į vientisą rišlų diskursą. Šių dėmenų akcentai, rengiant konkrečias vertinimo lenteles pagal šiuos kriterijus, priklauso nuo kuriamo teksto žanro, rašymo tikslo, užduoties tipo, taip pat nuo užduoties formuluotėje pateiktos informacijos.

Kuriamo teksto turinys turi atitikti temą – tai yra esminis ir vienodai svarbus visų tipų užduočių vertinimo kriterijus. Jeigu kuriamo rašytinio teksto turinys neatitinka temos (situacijos), už užduotį skiriama 0 taškų (žr.VI.18.2).

Komunikacinių intencijų reiškimas – tai rašymo užduotyje suformuluoto komunikacinio tikslo pasiekimas. Sudarant konkrečių užduočių vertinimo lenteles, atsižvelgiama į užduoties formuluotėje esančias nuorodas, į pagrindinę intenciją, kurią reikia reikšti, norint pasiekti užduotyje suformuluotą rašymo tikslą (pvz., teirautis informacijos, teikti informaciją, padėkoti, įvertinti, palyginti ir kt.), ir į kitas intencijas (jos gali būti nurodytos arba nenurodytos užduotyje).

Nuo to, kaip ir kiek konkrečiai užduoties formuluotėje įvardijama komunikacinių intencijų, priklauso turinio kriterijaus aprašymas konkrečiose vertinimo lentelėse. Užduotyse, kuriose reikalaujama parašyti **laišką**, beveik visuomet nurodoma *pagrindinė komunikacinė intencija* – rašymo tikslas, o kartais (jei užduotis struktūruota) – *visos reikalingos komunikacinės intencijos*. Kiekvienos užduoties vertinimo kriterijus reikėtų formuluoti taip, kad būtų galima įvertinti, ar mokinys reikšė reikiamas ar reikalaujamas komunikacines intencijas (nurodytas ar nenurodytas), tačiau būtinas norint pasiekti reikiamą rašymo tikslą. Šiuo atveju juo konkretesnė ir labiau struktūruota užduotis, tuo konkrečiau šį kriterijų galima apibūdinti vertinimo lentelėse, pvz., „reiškiamos visos komunikacinės intencijos, nurodytos užduotyje“, „reiškiamos beveik visos komunikacinės intencijos, nurodytos užduotyje“, „išreikšta pagrindinė komunikacinė intencija, nurodyta užduotyje“ ir pan. **Rašinio/esė** užduoties formuluotėse gali būti nurodoma bendroji komunikacinė intencija, pvz., „aprašykite, palyginkite, išreikškite savo nuomonę“, ir tiesiogiai ar netiesiogiai nurodomas teksto tipas (aprašymas, pasakojimas, samprotavimas). Tokių užduočių vertinimo lentelėse aprašant turinio kriterijų daugiau orientuojamasi į tai, ar kuriamas tekstas atitinka temą, ar dėstymas išsamus, ar mintys rišlios.

4.2. Kuriamo teksto organizavimo kriterijų naudojimas atsižvelgiant į užduoties formuluotę ir kuriamo teksto žanrą

Teksto organizavimo pagrindiniai dėmenys yra gebėjimas (a) logiškai, nuosekliai ir rišliai dėstyti užduoties tikslą ir nurodytą temą atitinkantį turinį; (b) taisyklingai, pagal užsienio kalbos tradicijas įforminti/dėstyti konkretaus žanro tekstą.

Teksto organizavimo kriterijai – dėstymo logiškumas, rišlumas ir nuoseklumas glaudžiai siejami su teksto turinio kriterijais. Sudaromose vertinimo lentelėse vertinimas pagal šiuos kriterijus turi priklausyti nuo kuriamo teksto žanro ir užduoties formuluotėje esančių nuorodų į teksto turinį. Jeigu užduoties situacijos aprašymas yra aiškiai apibrėžtas arba aiškiai numanomas, tuomet nurodytos sekos nepaisymas pažeidžia dėstymo nuoseklumą. Vertinant tokio pobūdžio užduotis, minėti dalykai turi atsispindėti konkrečiose vertinimo lentelėse. Užduoties formuluotėje nesant apibrėžto turinio (tai būdinga rašinio tipo užduotims), vertinimo kriterijai nesusiejami su konkrečiais turinio dėmenimis.

Teksto įforminimo/dėstymo kriterijaus svarba priklauso nuo kuriamo teksto žanro. Šis kriterijus yra svarbus vertinant asmeninį laišką. Vertinant rašinį šis kriterijus nėra labai svarbus.

4.3. Kuriamo teksto kalbos priemonių vartojimo kriterijų naudojimas atsižvelgiant į užduoties formuluotę ir kuriamo teksto žanrą

Kalbos priemonių vartojimo kriterijaus pagrindiniai dėmenys yra (a) leksinių ir gramatinių formų bei struktūrų įvairovė ir sudėtingumas, (b) registro tinkamumas, (c) kalbos taisyklingumas.

Leksinių ir gramatinių formų bei struktūrų įvairovė ir sudėtingumas bei žodyno turtingumas yra svarbūs reikšti mintis, jausmus ir nuostatas (asmeniniame laiške), pasakoti, argumentuoti, lyginti ar daryti išvadas (rašant rašinį/esę)

Leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų tinkamumo (registro) kriterijus svarbus, nes užduotys skiriasi adresatu, sociolingvistine situacija ir diskursu.

Kalbos taisyklingumas laikomas vienodai svarbiu visų tipų užduotyse, jam skiriama ne mažiau 50 proc. visos užduoties svarbos. Vertinant mokinio atliktas užduotis, į taisyklingumą (leksinių ir gramatinių formų ir struktūrų bei rašybos klaidas) žiūrima dviem aspektais: klaidų skaičius ir klaidų pobūdis (ar klaidos trukdo komunikacijai).